

ЮРИДИЧНИЙ НАУКОВИЙ ЕЛЕКТРОННИЙ ЖУРНАЛ

ЕЛЕКТРОННЕ НАУКОВЕ
ФАХОВЕ ВИДАННЯ

www.lsej.org.ua

2'2023

**Запорізький національний університет
Міністерства освіти і науки України**

**Електронне наукове фахове видання
«Юридичний науковий
електронний журнал»**

№ 2, 2023

**На підставі Наказу Міністерства освіти та науки України № 409 від 17.03.2020 р. (додаток 1)
журнал внесений до переліку фахових видань категорії «Б» у галузі юридичних наук
(081 – Право, 262 – Правоохоронна діяльність, 293 – Міжнародне право)**

**Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus International
(Республіка Польща)**

**Статті у виданні перевірені на наявність плагіату за допомогою програмного забезпечення
StrikePlagiarism.com від польської компанії Plagiat.pl.**

**Видавничий дім
«Гельветика»
2023**

Юридичний науковий електронний журнал – електронне наукове фахове видання юридичного факультету Запорізького національного університету

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Коломоєць Тетяна Олександрівна – доктор юридичних наук, професор

Заступник головного редактора:

Бондар Олександр Григорович – доктор юридичних наук, професор

Відповідальний секретар:

Віхляєв Михайло Юрійович – доктор юридичних наук, професор

Члени редакційної колегії:

Батюк Олег Володимирович – кандидат юридичних наук, доцент;

Биргеу Михайло Михайлович – доктор юридичних наук, професор (Республіка Молдова);

Болокан Інна Вікторівна – доктор юридичних наук, доцент;

Ботнару Стела – доктор юридичних наук, доцент;

Бринза Сергій – професор, доктор хабілітат;

Верлос Наталя Володимирівна – доктор юридичних наук, доцент;

Войцех Войтила – доктор гуманітарних наук у галузі філософії (Республіка Польща);

Волошина Владлена Костянтинівна – кандидат юридичних наук, доцент;

Галіцина Наталя Вікторівна – доктор юридичних наук, професор;

Деревянко Наталія Зеновіївна – доктор філософії у галузі права;

Діхтієвський Петро Васильович – доктор юридичних наук, професор;

Дрьомін Віктор Миколайович – доктор юридичних наук, професор;

Дудоров Олександр Олексійович – доктор юридичних наук, професор;

Ібрагімов Соліджон Ібрагімович – доктор юридичних наук, професор (Республіка Таджикистан);

Кантор Наталія Юріївна – кандидат юридичних наук;

Колпаков Валерій Костянтинівич – доктор юридичних наук, професор;

Копча Василь Васильович – доктор юридичних наук, професор;

Курінний Євген Володимирович – доктор юридичних наук, професор;

Кушнір Сергій Миколайович – доктор юридичних наук, професор;

Смирнов Максим Іванович – кандидат юридичних наук, доцент;

Стеценко Семен Григорович – доктор юридичних наук, професор;

Тернушак Михайло Михайлович – доктор юридичних наук;

Уільям Дж. Уоткінс – доктор юридичних наук (США);

Фальковський Андрій Олександрович – кандидат юридичних наук, доцент;

Федчишин Дмитро Володимирович – доктор юридичних наук;

Шарая Анна Анатоліївна – кандидат юридичних наук, доцент.

*Рекомендовано до опублікування вченою радою
Запорізького національного університету,
протокол № 7 від 28.02.2023 р.*

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1 ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА; ІСТОРІЯ ПОЛІТИЧНИХ І ПРАВОВИХ УЧЕНЬ

Балишев М.В. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ ТА ОЗНАК ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ.....	18
Веденєєв Д.В., Семенюк О.Г. ПРОБЛЕМАТИКА ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОТИБОРСТВА В НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ Й ДОКТРИНАЛЬНИХ ДОКУМЕНТАХ СФЕРИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ.....	21
Дем'янчук Т.Д. МІСЦЕ І РОЛЬ КАРАЛЬНОЇ ПСИХІАТРІЇ У КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧІЙ СИСТЕМІ УРСР.....	26
Донченко О.І. ВІТЧИЗНЯНА ПОЛІТИКО-ПРАВОВА ДУМКА ГЕТЬМАНЩИНИ ПЕРІОДУ РУЇНИ.....	30
Коба М.М. ВІЙСЬКОВІ ТРАДИЦІЇ ЯК ЕЛЕМЕНТ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ: ТРАНСФОРМАЦІЯ ЗМІСТУ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ.....	37
Новікова М.М., Семко М.О. ФАКТОРИ РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОГО ДЕРЖАВНОГО БУДІВНИЦТВА: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ.....	41
Петков С.В., Пащенко П.М. ПРАВОВИЙ НІГЛІЗМ ЯК ГОЛОВНИЙ ЧИННИК ГАЛЬМУВАННЯ ДЕМОКРАТИЧНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ В УСІХ СФЕРАХ СУСПІЛЬНОГО ЖИТТЯ.....	44
Савайда О.І., Мельник Н.В., Зденик І.В. ВПЛИВ ВІЗАНТІЙСЬКОГО ПРАВА НА ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТОК ДЕРЖАВИ І ПРАВА УКРАЇНИ-РУСИ.....	48
Сидоркіна Р.Д. ЯКІСНА ВИЩА ОСВІТА ЯК ГАРАНТІЯ УСПІШНОГО ПРОФЕСІЙНОГО МАЙБУТЬОГО.....	51
Сковронський Д.М. ПОНЯТТЯ ПРАВОПОРУШЕННЯ І ПОКАРАННЯ У ВІЗАНТІЙСЬКОМУ КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВІ.....	55
Цукан С.В. ПРИНЦИПИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ОБОРОТУ ВІРТУАЛЬНИХ АКТИВІВ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ.....	58

РОЗДІЛ 2 КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО; МУНІЦИПАЛЬНЕ ПРАВО

Белкін Л.М., Юринєць Ю.Л., Белкін М.Л. ЄДНІСТЬ ДЕКОМУНІЗАЦІЇ І ДЕРУСИФІКАЦІЇ В КОНТЕКСТІ АНТИУКРАЇНСЬКИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ВІЙН.....	62
Власенко В.В., Луценко В.Р. ЕВОЛЮЦІЯ ІНСТИТУТУ ПРЕЗИДЕНТСТВА ТА ЙОГО ТРАНСФОРМАЦІЯ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ.....	68
Гансецька Е.В. ПРАКТИЧНІ ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЦЕДУРИ ІМПІЧМЕНТУ В УКРАЇНІ.....	72
Дрозд О.Ю., Сорока Л.В. ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ, СУДОВА ВЛАДА ТА ГРОМАДЯНСЬКИЙ КОНТРОЛЬ.....	75
Кузуб О.О., Павшук К.О. КОНСТИТУЦІЙНИЙ СУД УКРАЇНИ ЯК ОРГАН КОНСТИТУЦІЙНОЇ ЮРИСДИКЦІЇ ТА ЙОГО РОЛЬ В МЕХАНІЗМІ РЕАЛІЗАЦІЇ І ЗАХИСТУ КОНСТИТУЦІЙНИХ ПРАВ ТА СВОБОД ЛЮДИНИ Й ГРОМАДЯНИНА.....	78
Курінний Є.В. ПРОТИДІЯ ДЕТЕРМІНАНТАМ ВРАЗЛИВОСТІ РОЗСУДУ СУДДІ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ.....	88
Михайліченко О.С. РЕВОЛЮЦІЯ ГІДНОСТІ 2013–2014 РР. ЯК ВІДПРАВНА ТОЧКА У РЕАЛІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИМ НАРОДОМ ПРАВА JUS RESISTENDI: ВИМОГИ ПРОПОРЦІЙНОСТІ І ДОЦІЛЬНОСТІ.....	92
Слінько Т.М., Ткаченко Є.В. ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЄВРОПЕЇЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ОСВІТИ: КОНСТИТУЦІЙНИЙ ВИМІР.....	96

РОЗДІЛ 3

ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО І ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕС; СІМЕЙНЕ ПРАВО; МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО

Більчук О.О. ПРАВОВИЙ СТАТУС МТСБУ ЗА ДОГОВОРОМ ОBOB'ЯЗКОВОГО СТРАХУВАННЯ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ВЛАСНИКІВ НАЗЕМНИХ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ У РАЗІ ЛІКВІДАЦІЇ СТРАХОВИКА.....	99
Бондар Н.А., Стрельник В.В. МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИХ ФАКТОРІВ ВПЛИВУ НА РОЗВИТОК ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	102
Бориславський Р.А., Кучер В.О., Парасюк В.М. ЗЛОВЖИВАННЯ ПОЗИВАЧЕМ ПРОЦЕСУАЛЬНИМИ ПРАВАМИ В КОНТЕКСТІ ЗАЛИШЕННЯ ПОЗОВНОЇ ЗАЯВИ БЕЗ РОЗГЛЯДУ.....	106
Віцінгловська І.П., Никифорак В.М. СУДДІВСЬКИЙ РОЗСУД ТА ДИСКРЕЦІЙНІ ПОВНОВАЖЕННЯ СУДДІ ЯК ОЦІНОЧНІ ПОНЯТТЯ В ЦИВІЛЬНОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ.....	112
Волкова І.В. ОСОБЛИВОСТІ ПОВІДОМЛЕННЯ УЧАСНИКІВ ЦИВІЛЬНИХ СПРАВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	116
Гладун С.О. ХАРАКТЕРИСТИКА ОБ'ЄКТНОГО СКЛАДУ ВІДНОСИН У СФЕРІ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ ЗЕМЕЛЬНИХ ПРАВ.....	121
Голубенко І.І., Грачова О.Ю., Маслова М.О. ОСОБЛИВОСТІ ПОРЯДКУ ОТРИМАННЯ СПАДЩИНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	125
Денисяк Н.М. ПИТАННЯ ПРОЦЕДУРИ МЕДІАЦІЇ У НОТАРІАЛЬНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ.....	130
Дрозд О.Ю. ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ МЕДІАЦІЇ ТА ІНШИХ АЛЬТЕРНАТИВНИХ ПРОЦЕДУР ВИРІШЕННЯ СПОРІВ.....	133
Жукевич І.В. СУДОВИЙ КОНТРОЛЬ ЗА ВИКОНАННЯМ РІШЕНЬ У НАКАЗНОМУ ПРОВАДЖЕННІ ЦИВІЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА УКРАЇНИ.....	137
Зборівський Ю.-А.Я. ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У СФЕРІ ТРАНСПЛАНТАЦІЇ АНАТОМІЧНИХ МАТЕРІАЛІВ ЛЮДИНИ.....	140
Іванов А.М., Титов М.С., Кшевінська К.О. МЕДІАЦІЯ ЯК АЛЬТЕРНАТИВНИЙ СПОСІБ ВИРІШЕННЯ СПОРІВ У ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИХ ВІДНОСИНАХ.....	143
Ліопол І.М. ВІДШКОДУВАННЯ ШКОДИ ЗАВДАНОЇ ДЖЕРЕЛОМ ПІДВИЩЕНОЇ НЕБЕЗПЕКИ: ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ.....	146
Кармаза О.О., Федоренко Т.В., Позов Д.А. ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВІ ДОГОВОРИ В МЕДІАЦІЇ: ПРОБЛЕМИ ЯКОСТІ ЗАКОНУ.....	151
Кириченко Т.С. ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗАХИСТУ ПРАВ ДІТЕЙ В УКРАЇНІ.....	155
Комарницька І.І., Буцяк М. ПОНЯТТЯ, ОЗНАКИ ТА ВИДИ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ.....	159
Коробцова Н.В. УМОВИ НАСТАННЯ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В СФЕРІ НАДАННЯ МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ.....	163
Кучер Т.М. ОЦІНОЧНІ КРИТЕРІЇ ПРИ РОЗГЛЯДІ СПРАВ У ПОРЯДКУ ЦИВІЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА.....	167
Маркович Х.М., Смерик М.С. ПРАВО НА ЧЕСТЬ, ГІДНІСТЬ ТА ДІЛОВУ РЕПУТАЦІЮ ЯК ОСОБИСТЕ НЕМАЙНОВЕ ПРАВО ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ.....	171
Мікуліна М.М. ЦІННІСНИЙ ЗМІСТ ОСОБИСТИХ НЕМАЙНОВИХ БЛАГ.....	175
Moskalenko K.V. TO KNOW OR NOT TO KNOW: THE RIGHT TO INFORMATION ABOUT DONOR IDENTITY UNDER UKRAINIAN LEGISLATION.....	179
Павлюк Н.М. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ КЛАСИФІКАЦІЇ ФУНКЦІЙ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ	182
Поліщук М.Г. ІНСТИТУТУ УСИНОВЛЕННЯ ЯК ФОРМА ВЛАШТУВАННЯ ДІТЕЙ-СИРИТ ТА ДІТЕЙ, ПОЗБАВЛЕНИХ БАТЬКІВСЬКОГО ПІКЛУВАННЯ.....	186

Семенов С.В. ОСОБЛИВОСТІ ЗАХИСТУ ДОГОВІРНИХ ПРАВ ПОЗИЧАЛЬНИКІВ, МАЙНО ЯКИХ ПОШКОДЖЕНО, ЗНИЩЕНО АБО ЗАЛИШИЛОСЬ НА ОКУПОВАНІЙ ТЕРИТОРІЇ.....	189
Смірнов Г.Ю. ПРАВОЧИНИ ІЗ ЗАІТЕРЕСОВАНІСТЮ В КОРПОРАТИВНИХ ПРАВОВІДНОСИНАХ: ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ.....	193
Сулима А.П. СТАТУТ У РЕГУЛЮВАННІ ТОВ І ТДВ – АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СПІВВІДНОШЕННЯ ІМПЕРАТИВНОГО ТА ДИСПОЗИТИВНОГО.....	197
Хомініч М.С. ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПІДВІДОМЧОСТІ ТА ПІДСУДНОСТІ МАЙНОВИХ СПОРІВ У СФЕРІ ЗЕМЕЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИН В ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ.....	202
Шумак І.О., Владикін О.Н. ЦИВІЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИБОРУ СПОСОБУ ЗАХИСТУ ПРАВ.....	207
Ясинок Д.М. СУДОВА ПРАВОТВОРЧІСТЬ СУДІВ, ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОГО ПРАВЛІННЯ ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ.....	210
Яшарова М.М. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ В СФЕРІ СЛУЖБОВОГО ВИНАХІДНИЦТВА.....	215

РОЗДІЛ 4

ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО, ГОСПОДАРСЬКО-ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО

Артеменко О.В., Ладиченко В.В., Улютіна О.А. ПРОСЬБЮМЕРИ ЯК СУБ'ЄКТИ ВІДНОСИН У СФЕРІ АЛЬТЕРНАТИВНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ: ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	220
Бабаджанян Г.Б. САМОРЕГУЛЮВАННЯ РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ.....	224
Борсук Н.Я., Кикоть П.В. ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ У СКЛАДІ МАЙНА СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ.....	229
Дорошенко Л.М. СПІВВІДНОШЕННЯ КОРПОРАТИВНОГО ДОГОВОРУ З СУМІЖНИМИ ПРАВОВИМИ КОНСТРУКЦІЯМИ.....	233
Калаченкова К.О., Захарчук Д.О., Буравська А.А. ДЕЯКІ АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РЕФОРМУВАННЯ ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ МІСТОБУДІВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	238
Попов К.Л. ЗМІШАНА МОДЕЛЬ ПРИМУСОВОГО ВИКОНАННЯ РІШЕНЬ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ЕФЕКТИВНОСТІ.....	243
Приходько М.С. ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА З ПИТАНЬ ПОДІЛУ ТА ВИДІЛУ АКЦІОНЕРНИХ ТОВАРИСТВ.....	248
Серебряк С.В. СУТНІСНІ АСПЕКТИ ПОНЯТТЯ «СПЕЦІАЛЬНИЙ ПРАВОВИЙ РЕЖИМ ГОСПОДАРЮВАННЯ».....	253

РОЗДІЛ 5

ТРУДОВЕ ПРАВО; ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Галкіна Н.М. ОКРЕМІ ПРАВОВІ ПИТАННЯ ЗОВНІШНЬОЇ ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ В КОНТЕКСТІ ТРУДОВОЇ МОБІЛЬНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ.....	258
Гентош Р.Є., Медвідь Ю.О. ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ ЗМІСТ ПРИНЦИПУ ДИСПОЗИТИВНОСТІ У ВИРІШЕННІ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ТРУДОВИХ СПОРІВ.....	261
Гудзь А.О. БЛАГОДІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМНИЦТВА ЯК ВАГОМА СКЛАДОВА НЕДЕРЖАВНОГО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УКРАЇНІ.....	265
Стецьків М.Б. ЗАКОНОДАВЧЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗВІЛЬНЕНИХ З ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ ТА ОСІБ, ПРИРІВНЯНИХ ДО НИХ.....	270
Chuban V.S., Pasynchuk K.M., Kuprikova S.V. THE CURRENT STATE IN LEGAL PROVISION OF SOCIAL PROTECTION OF COMBATANTS.....	274

РОЗДІЛ 6 ЗЕМЕЛЬНЕ ПРАВО; АГРАРНЕ ПРАВО; ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО; ПРИРОДОРЕСУРСНЕ ПРАВО

Барабаш А.Г., Присяжний В.В. ПОНЯТТЯ ТА ХАРАКТЕРНІ РИСИ ПРАВА ПРИВАТНОЇ ВЛАСНОСТІ НА ЛІСИ.....	279
Бережницька Г.І., Руданецька О.С. ДІЯЛЬНІСТЬ У СФЕРІ ЗЕМЛЕУСТРОЮ ВІДПОВІДНО ДО ЗЕМЕЛЬНОГО ТА ТРУДОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА.....	283
Харитонова Т.С., Григор'єва Х.А. ПРОДОВОЛЬЧА БЕЗПЕКА В УМОВАХ ВОЄННИХ КОНФЛІКТІВ СУЧАСНОСТІ: ПРАВОВИЙ ДОСВІД ІНОЗЕМНИХ ДЕРЖАВ.....	287

РОЗДІЛ 7 АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС; ФІНАНСОВЕ ПРАВО; ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

Ананьєва Є.А. ПРАВОВЕ ЗНАЧЕННЯ БЮДЖЕТУ ОБ'ЄДНАНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ В СИСТЕМІ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ	292
Андрущенко І.Г. ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ АГРАРНО-ПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ ЯК НАПРЯМ ЗБІЛЬШЕННЯ ОБСЯГІВ ВИРОБНИЦТВА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ В УКРАЇНІ.....	296
Білецька М.О. ПРАВОВІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ЕЛЕКТРОННИХ ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	299
Бондарчук Ю.В. СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ НАДАННЯ ПСИХІАТРИЧНОЇ ДОПОМОГИ.....	302
Бурдейна О.В. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПРИЙНЯТТЯ НА ДЕРЖАВНУ СЛУЖБУ В ОРГАНИ СУДОВОЇ ВЛАДИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	306
Георгієвський Ю.В., Миронюк Р.В., Бєлікова М.І. КОЛІЗІЙНІСТЬ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ, ЗАФІКСОВАНІ В АВТОМАТИЧНОМУ РЕЖИМІ.....	311
Грищук А.Б. РОЛЬ НЕПРИБУТКОВИХ БЛАГОДІЙНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У НАДАННІ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ НАСЕЛЕННЮ.....	315
Гурковська К.А., Мороз О.Б. ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛОЖЕНЬ СТАМБУЛЬСЬКОЇ КОНВЕНЦІЇ У НАЦІОНАЛЬНОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ З ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ ТА НАСИЛЬСТВУ ЗА ОЗНАКОЮ СТАТІ.....	319
Дорошенко В.А. ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ ПІД ЧАС ВІЙНИ.....	323
Кожушко О.О. ДО ПИТАННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ.....	327
Колеснікова М.В. ДЕЯКІ ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ СУЧАСНОГО СТАНУ КАСАЦІЙНОГО РОЗГЛЯДУ АДМІНІСТРАТИВНИХ СПРАВ.....	330
Кошиков Д.О. ОХОРОНА КУЛЬТУРНИХ ЦІННОСТЕЙ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ ЯК СКЛАДОВА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ.....	334
Маслова Я.І. СУБ'ЄКТИ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ: МУНІЦИПАЛЬНИЙ РІВЕНЬ.....	337
Миронюк Р.В., Моргунов О.А. ОСОБЛИВОСТІ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ У СФЕРІ КОНТРОЛЮ ЗА ОБІГОМ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ.....	340
Миронюк С.А., Кобрусєва Є.А. ПЕРСПЕКТИВИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ОБІГУ ЦИВІЛЬНОЇ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ В УКРАЇНІ ТА НОВІ ВИКЛИКИ ДЛЯ ПОЛІЦІЇ У ЦЬЙ СФЕРІ.....	344
Остапенко Л.О., Хомиш Д.Р., Басараб М.Ю. АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ.....	348
Павлюк Р.Ю. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СУДОВОГО ЕКСПЕРТА ЯК УЧАСНИКА АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДОЧИНСТВА.....	351

Печора К.В. ШЛЯХИ ВЗАЄМОДІЇ ДЕРЖАВНИХ ОРГАНІВ ЩОДО ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ ТОРГІВЛІ ВАЛЮТНИМИ ЦІННОСТЯМИ В УКРАЇНІ.....	354
Плесканка О.В. ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В СИСТЕМІ ЕЛЕКТРОННОГО ПРАВОСУДДЯ.....	357
Приймаченко Д.В., Опацький Р.М. ОКРЕМІ ПРОБЛЕМИ ВИЛУЧЕННЯ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ У ПЕРІОД ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ.....	360
Пустовіт Ю.В. ПОНЯТТЯ, ОСОБЛИВОСТІ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ У СФЕРІ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ.....	364
Савчук Р.М. ПОНЯТТЯ ТА СИСТЕМА МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	369
Сахній А.В. ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ЕВОЛЮЦІЇ ПОНЯТТЯ ТА ЗМІСТУ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ.....	374
Сідор М.І. ВПЛИВ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ НА ЗДІЙСНЕННЯ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ.....	379
Собакарь А.О., Ільков В.В. АЛЬТЕРНАТИВНІ ФОРМИ ДОСУДОВОГО ВИРШЕННЯ СПОРІВ ЩОДО ПРИМУСОВОГО ВІДЧУЖЕННЯ МАЙНА ДЛЯ СУСПІЛЬНИХ ПОТРЕБ ЧИ З МОТИВІВ СУСПІЛЬНОЇ НЕОБХІДНОСТІ.....	384
Сукмановська Л.М. ВОЛОНТЕРИ ЯК МОЖЛИВИЙ СУБ'ЄКТ СИСТЕМИ БОРОТЬБИ З ТЕРОРИЗМОМ В УКРАЇНІ.....	388
Терещенко В.В. ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	391
Уртасва Л.Г. ФІНАНСОВЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ: ЕКОНОМІКО-ПРАВОВА ПРИРОДА	396
Шапошник А.С., Шлапко Т.В. ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ МІЖНАРОДНОГО ТА ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ РЕАЛІЗАЦІЇ КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ФУНКЦІЙ ОРГАНАМИ ПРОКУРАТУРИ, ЇХ ВПЛИВ НА ФУНКЦІОНУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ МОДЕЛІ ПРОКУРАТУРИ ТА КРИМІНАЛЬНОГО ПЕРЕСЛІДУВАННЯ В УКРАЇНІ.....	399
Шапошник А.С. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОКУРОРА.....	406

РОЗДІЛ 8 КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО ТА КРИМІНОЛОГІЯ; КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО

Безпалов Р.В. ВПЛИВ КОМП'ЮТЕРНИХ ІГОР З ЕЛЕМЕНТАМИ АГРЕСІЇ ТА НАСИЛЬСТВА НА ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ НЕПОВНОЛІТНІХ.....	411
Габлей Н.Г. ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПОСИЛЕННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	414
Гарасим П.С. ПРО ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ ЗДІЙСНЕННЯ ГРОМАДСЬКОГО КОНТРОЛЮ ЗА ДОТРИМАННЯМ ПРАВ, ЗАКОННИХ ІНТЕРЕСІВ І СВОБОД ВІЙСЬКОВОПОЛОНЕНИХ В УКРАЇНІ ТА РОСІЙСЬКІЙ ФЕДЕРАЦІЇ.....	417
Гулкевич В.Д. КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОСЯГАННЯ НА КУЛЬТУРНУ СПАДЩИНУ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ ФРАНЦУЗЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ.....	420
Єрмоєнко В.О. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ КОЛАБОРАНТІВ – ПЕРСПЕКТИВИ ДЕОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ.....	427
Колб О.Г., Дучимінська Л.М. РОЛЬ І ВПЛИВ СУДОВОГО ТЛУМАЧЕННЯ НА ПРАВОЗАСТОСОВЧУ ПРАКТИКУ В УКРАЇНІ.....	432
Конопельський В.Я., Резніченко Г.С. ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД ВІДБУВАННЯ ПОКАРАННЯ З ВИПРОБУВАННЯМ ВАГІТНИХ ЖІНОК І ЖІНОК, ЯКІ МАЮТЬ ДІТЕЙ ВІКОМ ДО СЕМИ РОКІВ.....	436
Крикливець Д.Є. ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД ВІДБУВАННЯ ПОКАРАННЯ НА ПІДСТАВІ СТ. 84 ¹ КК УКРАЇНИ: ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТА ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ.....	439
Продан Т.В. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРОТИДІЇ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ.....	443

Рудик М.М. БЕЗПЕКА ДОРОЖНЬОГО РУХУ ЯК СКЛАДОВА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ.....	446
Салаєва К.А., Лукашевич С.Ю. ВАНДАЛІЗМ ТА ЙОГО ПРОЯВИ В УМОВАХ ВІЙНИ В УКРАЇНІ.....	450

РОЗДІЛ 9

КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА КРИМІНАЛІСТИКА; СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА; ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

Аркуша Л.І., Торбас О.О., Волошина В.К., Завтур В.А., Стоянов М.М. ЩОДО МОЖЛИВОСТІ ПЕРЕГЛЯДУ УХВАЛ СЛІДЧОГО СУДДІ ЗА НОВОВІЯВЛЕНИМИ ОБСТАВИНАМИ.....	453
Баранець В.А. ЗАСОБИ ЗБИРАННЯ ДОКАЗІВ ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ У ФОРМІ ДІЗНАННЯ: АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ.....	457
Бондар В.С., Ріпа Ф.В. ВЗАЄМОДІЯ ОРГАНІВ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ З ПІДРОЗДІЛАМИ, ЯКІ ЗДІЙСНЮЮТЬ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВУ ДІЯЛЬНІСТЬ У ВИЯВЛЕННІ ТА РОЗСЛІДУВАННІ КОЛАБОРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ІДЕОЛОГІЧНІЙ ТА КУЛЬТУРНО-ОСВІТНІЙ СФЕРАХ.....	461
Гудков І.І. СПЕЦІАЛЬНІ МЕДИЧНІ ЗНАННЯ У МЕТОДИЦІ РОЗСЛІДУВАННЯ ВБИВСТВ: ПОНЯТТЯ ТА ЗМІСТ.....	467
Жердев В.К., Яцик Т.П. АНАЛІЗ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ВЧИНЕННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ У СФЕРІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ВЧИНЕНИХ ЗА ДОПОМОГОЮ ПІДРОБЛЕНИХ ДОКУМЕНТІВ.....	472
Капліна О.В. ЗМІНА РАНІШЕ ПОВІДОМЛЕНОЇ ПІДОЗРИ: ПРОБЛЕМИ НАЛЕЖНОЇ ПРАВОВОЇ ПРОЦЕДУРИ ТА НЕПРИПУСТИМІСТЬ ЗЛОВЖИВАННЯ ПРАВОМ.....	475
Козій В.В. ПОРЯДОК ТА ОСОБЛИВОСТІ ВИЛУЧЕННЯ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ НЕЗАКОННО ЗДОБУТОЇ КРИПТОВАЛЮТИ.....	479
Лозова О.С. МІЖНАРОДНА ПРАВОВА ДОПОМОГА ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ТИМЧАСОВОГО ДОСТУПУ ДО РЕЧЕЙ І ДОКУМЕНТІВ З ДЕРЖАВАМИ ЄС.....	484
Лук'янчиков Б.Є., Грачова О.Ю. ВІДЕОЗАПИС ЯК ВИД ЦИФРОВОГО ДОКАЗУ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	490
Постолов Т.О. ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ТА ОПЕРАТИВНИХ ПІДРОЗДІЛІВ КІБЕРПОЛІЦІЇ ПІД ЧАС ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИНАМ У СФЕРІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ.....	494
Христов О.І. АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ГРОМАДСЬКИХ ФОРМУВАНЬ З ОХОРОНИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ ПІДРОЗДІЛАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ (2016–2021 РР.).....	498
Шаповаленко Є.В., Задорожний О.П. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ У РОЗШУКУ ТА ІДЕНТИФІКАЦІЇ ЗНИКЛИХ БЕЗВІСТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ.....	502

РОЗДІЛ 10

СУДОУСТРІЙ; ПРОКУРАТУРА ТА АДВОКАТУРА

Бзова Л.Г., Мамчин М.П. РОЛЬ ЮРИДИЧНОЇ АРГУМЕНТАЦІЇ В МОТИВУВАННІ СУДОВИХ РІШЕНЬ.....	506
Забокрицький І.І. РОЗГЛЯД СПОРІВ В МІЖНАРОДНИХ ПАЛАТАХ: ДОСВІД НІМЕЧЧИНИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ ДЛЯ УКРАЇНИ.....	509
Заболотна Н.Я., Добрянський М.В. АДВОКАТСЬКЕ САМОВРЯДУВАННЯ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ ТА ПОЛЬЩІ: ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ.....	512
Снідевич О.С. ПРИВІЛЕЇ СУДДІ ТА СУДДІВСЬКА ЕТИКА: ПРОБЛЕМИ СПІВІДНОШЕННЯ.....	516

РОЗДІЛ 11 МІЖНАРОДНЕ ПРАВО

Бурдюжа О.М. ДІЯЛЬНІСТЬ МІЖНАРОДНОГО РУХУ ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА ТА ЧЕРВОНОГО ПІВМІСЯЦЯ В СФЕРІ НАДАННЯ ГУМАНІТАРНОЇ ДОПОМОГИ.....	520
Ковалів С.В., Єсімов С.С. ДІЯЛЬНІСТЬ ГЕНЕРАЛЬНОЇ АСАМБЛЕЇ ООН ЩОДО БОРОТЬБИ З НЕЗАКОННИМ ПЕРЕВЕЗЕННЯМ МІГРАНТІВ.....	525
Котляр О.І., Трагнюк О.Я. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВИВЕЗЕННЯ КУЛЬТУРНИХ ЦІННОСТЕЙ В ЄС ТА ДЕРЖАВАХ-ЧЛЕНАХ.....	529
Нечипоренко С.М., Чікірякін Д.В. ОСНОВНІ АСПЕКТИ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ІНСТИТУТУ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ	532
Півторак Г.Ф., Костиця Є.В. ВПЛИВ АНТРОПОГЕННИХ ФАКТОРІВ НА ЕКОСИСТЕМУ ЧОРНОГО МОРЯ.....	535
Рудницька О.П. РОЛЬ МІЖНАРОДНОГО СУДУ ООН У ВИРІШЕННІ МІЖДЕРЖАВНИХ СПОРІВ.....	539

РОЗДІЛ 12 ФІЛОСОФІЯ ПРАВА

Данілова А.В. ГЕНЕЗА ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ЗАПОБІГАННЯ ВИНИКНЕННЮ І ПОШИРЕННЮ ОСОБЛИВО НЕБЕЗПЕЧНИХ ІНФЕКЦІЙНИХ ХВОРОБ.....	544
Панченко О.О. ВЕРХОВЕНСТВО ПРАВА В СИМЕТРІЇ СВІТОПОРЯДКУ.....	550

CONTENTS

SECTION 1

THEORY AND HISTORY OF THE LAW AND THE STATE; HISTORY OF POLITICAL AND LEGAL DOCTRINES

Balyshev M.V. PROBLEMATIC ISSUES OF DEFINING THE CONCEPT AND SIGNS OF LEGAL RESPONSIBILITY.....	18
Viedenieiev D.V., Semeniuk O.H. PROBLEMS OF INFORMATION WARFARE IN NORMATIVE-LEGAL AND DOCTRINE DOCUMENTS OF THE SPHERE OF NATIONAL SECURITY OF UKRAINE.....	21
Demianchuk T.D. THE PLACE AND ROLE OF PENAL PSYCHIATRY IN THE CRIMINAL AND EXECUTIVE SYSTEM OF THE USSR.....	26
Donchenko O.I. DOMESTIC POLITICAL AND LEGAL OPINION OF THE HETMANATE DURING THE PERIOD OF RUIN.....	30
Koba M.M. MILITARY TRADITIONS AS AN ELEMENT OF THE LEGAL CULTURE OF MILITARY OFFICERS: TRANSFORMATION OF CONTENT IN WARTIME CONDITIONS.....	37
Novikova M.M., Siemko M.O. FACTORS OF DEVELOPMENT OF NATIONAL STATE BUILDING: THEORETICAL LAW ASPECT.....	41
Pietkov S.V., Pashchenko P.M. LEGAL NIHILISM AS THE MAIN FACTOR INHIBITING DEMOCRATIC TRANSFORMATIONS IN ALL SPHERES OF PUBLIC LIFE.....	44
Savaida O.I., Melnyk N.V., Zdrenyk I.V. THE INFLUENCE OF BYZANTINE LAW ON THE FORMATION AND DEVELOPMENT OF THE STATE AND LAW OF UKRAINE-RUS.....	48
Sydorkina R.D. QUALITY HIGHER EDUCATION AS A GUARANTEE OF THE SUCCESSFUL PROFESSIONAL FUTURE.....	51
Skovronskyi D.M. CONCEPT OF OFFENSE AND PUNISHMENT IN BYZANTINE CRIMINAL LAW.....	55
Tsukan S.V. PRINCIPLES OF STATE REGULATION OF THE VIRTUAL ASSETS CIRCULATION: THEORETICAL ASPECT.....	58

SECTION 2

CONSTITUTIONAL LAW; MUNICIPAL LAW

Bielkin L.M., Yurynets Yu.L., Bielkin M.L. THE UNITY OF DECOMMUNIZATION AND DERUSIFICATION IN THE CONTEXT OF ANTI-UKRAINIAN INFORMATION WARS.....	62
Vlasenko V.V., Lutsenko V.R. EVOLUTION OF THE PRESIDENCY INSTITUTE AND ITS TRANSFORMATION IN MODERN UKRAINE.....	68
Hansetska E.V. PRACTICAL PROBLEMS OF IMPLEMENTING THE IMPEACHMENT PROCEDURE IN UKRAINE.....	72
Drozd O.Yu., Soroka L.V. PUBLIC ADMINISTRATION, JUDICIARY AND CIVIL CONTROL.....	75
Kuzub O.O., Pavshuk K.O. THE CONSTITUTIONAL COURT OF UKRAINE AS A BODY OF CONSTITUTIONAL JURISDICTION AND ITS ROLE IN THE MECHANISM OF IMPLEMENTATION AND PROTECTION OF THE CONSTITUTIONAL RIGHTS AND FREEDOMS OF A PERSON AND A CITIZEN.....	78
Kurynnyi Ye.V. COUNTERACTION TO THE DETERMINANTS OF VULNERABILITY OF JUDICIAL DISCRETION IN ADMINISTRATIVE PROCEEDINGS.....	88
Mykhailichenko O.S. THE REVOLUTION OF DIGNITY 2013–2014 AS THE STARTING POINT FOR THE IMPLEMENTATION OF JUS RESISTENDI RIGHT BY THE UKRAINIAN PEOPLE: REQUIREMENTS OF PROPORTIONALITY AND EXPEDIENCY.....	92
Slinko T.M., Tkachenko Ye.V. SOME ASPECTS OF LEGAL REGULATION OF THE EUROPEANIZATION OF UKRAINIAN EDUCATION: CONSTITUTIONAL DIMENSION.....	96

SECTION 3

CIVIL LAW AND CIVIL PROCESS; FAMILY LAW; INTERNATIONAL PRIVATE LAW

Bilchuk O.O. LEGAL STATUS OF MTSBU UNDER THE CONTRACT OF COMPULSORY CIVIL LIABILITY INSURANCE OF OWNERS OF LAND VEHICLES	99
Bondar N.A., Strelnyk V.V. SCIENTIFIC RESEARCH METHODOLOGY THEORETICAL AND LEGAL FACTORS OF INFLUENCE ON THE DEVELOPMENT OF LEGAL EDUCATION IN THE CONDITIONS OF GLOBALIZATION.....	102
Boryslavskiy R.A., Kucher V.O., Parasiuk V.M. ABUSE OF PROCEDURAL RIGHTS BY THE PLAINTIFF IN THE CONTEXT OF LEAVING THE CLAIM WITHOUT CONSIDERATION.....	106
Vitsinhlovska I.P., Nykyforak V.M. JUDICIAL DISCRETION AND DISCRETIONARY AUTHORITIES OF A JUDGE AS VALUATION CONCEPTS IN THE CIVIL LAW OF UKRAINE.....	112
Volkova I.V. FEATURES OF NOTIFICATION OF PARTICIPANTS IN CIVIL CASES UNDER MARTIAL LAW.....	116
Hladun S.O. CHARACTERISTICS OF THE OBJECT COMPOSITION OF RELATIONS IN THE SPHERE OF CIVIL-LEGAL PROTECTION OF LAND RIGHTS.....	121
Holubenko I.I., Hrachova O.Yu., Maslova M.O. FEATURES OF THE PROCEDURE FOR RECEIVING AN INHERITANCE UNDER THE CONDITIONS OF MARITAL STATE.....	125
Denysiak N.M. ISSUES OF MEDIATION PROCEDURE IN NOTARIAL ACTIVITY OF UKRAINE.....	130
Drozd O.Yu. FOREIGN EXPERIENCE IN THE APPLICATION OF MEDIATION AND OTHER ALTERNATIVE DISPUTE RESOLUTION PROCEDURES.....	133
Zhukevych I.V. JUDICIAL CONTROL OF IMPLEMENTATION OF DECISIONS IN THE ORDERED PROCEEDINGS OF THE CIVIL JUSTICE OF UKRAINE.....	137
Zborivskiy Yu.-A.Ya. CIVIL LIABILITY IN THE FIELD OF TRANSPLANTATION OF HUMAN ANATOMICAL MATERIALS.....	140
Ivanov A.M., Tytov M.S., Kshevinska K.O. MEDIATION AS AN ALTERNATIVE WAY OF RESOLVING DISPUTES IN CIVIL LEGAL RELATIONS.....	143
Iliopol I.M. COMPENSATION FOR HARM CAUSED BY A SOURCE OF INCREASED DANGER: CIVIL LEGAL ASPECT.....	146
Karmaza O.O., Fedorenko T.V., Pozov D.A. CIVIL-LEGAL AGREEMENTS IN MEDIATION: PROBLEMS OF LAW QUALITY.....	151
Kyrychenko T.S. CIVIL-LEGAL REGULATION OF THE PROTECTION OF CHILDREN'S RIGHTS IN UKRAINE.....	155
Komarnytska I.I., Butsiak M. CONCEPTS, SIGNS AND TYPES OF CIVIL LIABILITY.....	159
Korobtsova N.V. CONDITIONS OF CIVIL LIABILITY IN THE PROVISION OF MEDICAL SERVICES.....	163
Kucher T.M. EVALUATIVE CRITERIA FOR CONSIDERATION OF CASES IN CIVIL PROCEEDINGS.....	167
Markovych Kh.M., Smeryk M.S. THE RIGHT TO HONOR, DIGNITY, AND BUSINESS REPUTATION AS A PERSONAL PROPERTY RIGHT OF AN INDIVIDUAL.....	171
Mikulina M.M. VALUE CONTENT OF PERSONAL NON-PROPERTY GOODS.....	175
Moskalenko K.V. TO KNOW OR NOT TO KNOW: THE RIGHT TO INFORMATION ABOUT DONOR IDENTITY UNDER UKRAINIAN LEGISLATION.....	179
Pavliuk N.M. PROBLEM ISSUES OF THE CLASSIFICATION OF FUNCTIONS OF CIVIL-LEGAL LIABILITY.....	182
Polishchuk M.H. ADOPTION INSTITUTE AS A FORM OF PLACEMENT FOR ORPHANS AND CHILDREN DEPRIVED OF PARENTAL CARE.....	186
Seminoh S.V. THE SPECIFICS OF THE PROTECTION OF CONTRACTUAL RIGHTS BORROWERS WHOSE PROPERTY WAS DAMAGED, DESTROYED OR REMAINED IN THE OCCUPIED TERRITORY.....	189

Smirnov H.Yu. PARTY-RELATED TRANSACTIONS IN CORPORATE LEGAL RELATIONS: THE ISSUE OF IMPROVING LEGAL REGULATION.....	193
Sulyma A.P. THE CHARTER IN THE REGULATION OF LLC AND ALC – CURRENT ISSUES OF CORRELATION OF IMPERATIVENESS AND DISCRETION.....	197
Khominich M.S. SEPARATE ASPECTS OF DEPARTMENTALITY AND JURISDICTION OF PROPERTY DISPUTES IN THE FIELD OF LAND LEGAL RELATIONS IN CIVIL PROCEEDINGS.....	202
Shumak I.O., Vladykin O.N. CIVIL PROCEDURAL FEATURES OF CHOOSING A METHOD OF PROTECTING RIGHT.....	207
Yasynok D.M. JUDICIAL LAW-MAKING OF COURTS AND LAW-MAKING OF STATE ADMINISTRATION AND LOCAL SELF-GOVERNMENT BODIES.....	210
Yasharova M.M. LEGAL REGULATION OF THE LEGAL REGIME IN THE FIELD OF SERVICE INVENTION.....	215

SECTION 4

ECONOMIC LAW; ECONOMIC PROCEDURAL LAW

Artemenko O.V., Ladychenko V.V., Uliutina O.A. PROSUMERS AS SUBJECTS OF RELATIONS IN THE FIELD OF ALTERNATIVE ENERGY: CERTAIN ASPECTS OF LEGAL PROTECTION.....	220
Babadzhanian H.B. SELF-REGULATION OF RETAIL TRADE ON THE INTERNET.....	224
Borsuk N.Ya., Kykot P.V. INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS AS PART OF THE ENTREPRENEUR’S PROPERTY.....	229
Doroshenko L.M. CO-RELATION OF CORPORATE AGREEMENTS WITH ANCILLARY STATUTORY CONCEPTS.....	233
Kalachenkova K.O., Zakharchuk D.O., Buravska A.A. SOME TOPICAL ISSUES OF REFORMING LEGISLATION IN THE FIELD OF URBAN PLANNING.....	238
Popov K.L. MIXED MODEL OF ENFORCEMENT OF JUDGMENTS IN UKRAINE: EFFICIENCY ISSUES.....	243
Prykhodko M.S. REGARDING IMPROVEMENT OF LEGISLATION ON DIVISION AND SPIN-OFF OF JOINT STOCK COMPANIES.....	248
Sieriebriak S.V. ESSENTIAL ASPECTS OF THE CONCEPT OF “SPECIAL LEGAL REGIME OF MANAGEMENT”.....	253

SECTION 5

LABOUR LAW; SOCIAL SECURITY LAW

Halkina N.M. SEPARATE LEGAL ISSUES OF EXTERNAL LABOR MIGRATION IN THE CONTEXT OF LABOR MOBILITY OF EMPLOYEES.....	258
Hentosh R.Ye., Medvid Yu.O. PROCEDURAL CONTENT OF THE PRINCIPLE OF DISPOSITY IN RESOLVING INDIVIDUAL LABOR DISPUTES.....	261
Hudz A.O. CHARITABLE ACTIVITIES OF ENTREPRENEURSHIP AS AN IMPORTANT COMPONENT OF NON-GOVERNMENT SOCIAL SECURITY IN UKRAINE.....	265
Stetskiv M.B. LEGISLATIVE REGULATION OF PENSION PROVISION FOR THOSE DISCHARGED FROM MILITARY SERVICE AND PERSONS EQUATED TO THEM.....	270
Chuban V.S., Pasynchuk K.M., Kuprikova S.V. THE CURRENT STATE IN LEGAL PROVISION OF SOCIAL PROTECTION OF COMBATANTS.....	274

SECTION 6

LAND LAW; AGRARIAN LAW; ENVIRONMENTAL LAW; NATURAL RESOURCE LAW

Barabash A.H., Prysiashnyi V.V. THE CONCEPT AND CHARACTERISTICS OF THE RIGHT TO PRIVATE OWNERSHIP OF FORESTS IN UKRAINE.....	279
--	-----

Berezhnytska H.I., Rudanetska O.S. ACTIVITIES IN THE FIELD OF LAND MANAGEMENT IN ACCORDANCE WITH LAND AND LABOR LEGISLATION.....	283
Kharytonova T.Ye., Hryhorieva Kh.A. FOOD SECURITY IN THE CONDITIONS OF MODERN MILITARY CONFLICTS: LEGAL EXPERIENCE OF FOREIGN COUNTRIES.....	287
SECTION 7	
ADMINISTRATIVE LAW AND PROCESS; FINANCIAL LAW; INFORMATION LAW	
Ananieva Ye.A. THE LEGAL SIGNIFICANCE OF THE BUDGET OF THE UNITED TERRITORIAL COMMUNITY IN THE SYSTEM OF LOCAL BUDGETS.....	292
Andrushchenko I.H. INCREASING THE EFFECTIVENESS OF STATE REGULATION OF THE AGRARIAN-INDUSTRIAL COMPLEX AS A DIRECTION TO INCREASE THE VOLUME OF AGRICULTURAL PRODUCTION IN UKRAINE.....	296
Biletska M.O. LEGAL BASIS OF THE DEVELOPMENT OF ELECTRONIC PUBLIC SERVICES IN UKRAINE UNDER THE CONDITIONS OF MARITAL STATE.....	299
Bondarchuk Yu.V. THE CURRENT STATE OF THE DEVELOPMENT OF THE ADMINISTRATIVE AND LEGAL REGULATION OF THE PROVISION OF PSYCHIATRIC AID.....	302
Burdeina O.V. PROBLEMATIC ISSUES OF ADMISSION TO PUBLIC SERVICE IN THE JUDICIAL AUTHORITIES OF UKRAINE IN WARTIME CONDITIONS.....	306
Heorhiievskiy Yu.V., Myroniuk R.V., Bielikova M.I. CONFLICT OF ADMINISTRATIVE LIABILITY FOR OFFENSES WHEN IT COMES TO ENSURING ROAD TRAFFIC SAFETY RECORDED IN AUTOMATIC MODE.....	311
Hryshchuk A.B. THE ROLE OF NON-PROFIT CHARITY ORGANIZATIONS IN PROVIDING SOCIAL SERVICES TO THE POPULATION.....	315
Hurkovska K.A., Moroz O.B. PROBLEMS OF IMPLEMENTING THE PROVISIONS OF THE ISTANBUL CONVENTION IN THE NATIONAL LEGISLATION OF UKRAINE ON COMBATING DOMESTIC VIOLENCE AND GENDER-BASED VIOLENCE.....	319
Doroshenko V.A. LEGAL MECHANISMS FOR THE PROTECTION OF HUMAN RIGHTS DURING WAR.....	323
Kozhushko O.O. ON THE ISSUE OF ADMINISTRATIVE AND LEGAL REGULATION OF VOLUNTEER ACTIVITIES IN THE CONTEXT OF EUROPEAN INTEGRATION.....	327
Kolesnikova M.V. SOME PROBLEM ISSUES OF THE CURRENT STATE OF THE CASSETTE REVIEW OF ADMINISTRATIVE CASES.....	330
Koshykov D.O. PROTECTION OF CULTURAL VALUES OF THE UKRAINIAN STATE AS A COMPONENT OF ECONOMIC SECURITY.....	334
Maslova Ya.I. SUBJECTS OF PUBLIC ADMINISTRATION: MUNICIPAL LEVEL.....	337
Myroniuk R.V., Morhunov O.A. PECULIARITIES OF ADMINISTRATIVE RESPONSIBILITY IN THE FIELD OF CONTROL OVER THE CIRCULATION OF MEDICINAL PRODUCTS.....	340
Myroniuk S.A., Kobrusieva Ye.A. PROSPECTS FOR INTRODUCING THE CIRCULATION OF CIVILIAN FIREARMS IN UKRAINE AND NEW CHALLENGES FOR THE POLICE IN THIS AREA.....	344
Ostapenko L.O., Khomyn D.R., Basarab M.Yu. KEY WORDS: PROTECTION OF HUMAN RIGHTS, EUROPEAN UNION, EUROPEAN CONVENTION ON THE PROTECTION OF HUMAN RIGHTS AND FUNDAMENTAL FREEDOMS, EU CASE LAW, CATALOG OF HUMAN RIGHTS.....	348
Pavliuk R.Yu. RESPONSIBILITY OF THE FORENSIC EXPERT AS A PARTICIPANT IN ADMINISTRATIVE JURISDICTION.....	351
Pechora K.V. WAYS OF INTERACTION BETWEEN STATE AUTHORITIES REGARDING THE PUBLIC ADMINISTRATION OF TRADE IN FOREIGN SECURITIES IN UKRAINE.....	354
Pleskanka O.V. FEATURES OF THE APPLICATION OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN THE ELECTRONIC JUSTICE SYSTEM.....	357

Pryimachenko D.V., Opatskyi R.M. SEPARATE PROBLEMS OF SEIZURE OF VEHICLES DURING MARTIAL LAW.....	360
Pustovit Yu.V. THE CONCEPT, PECULIARITIES OF ADMINISTRATIVE RESPONSIBILITY IN THE FIELD OF FOOD INDUSTRY.....	364
Savchuk R.M. CONCEPT AND SYSTEM OF INTERNATIONAL STANDARDS OF LAW ENFORCEMENT ACTIVITIES.....	369
Sakhnii A.V. LEGAL ANALYSIS OF THE EVOLUTION OF THE CONCEPT AND CONTENT OF MILITARY SERVICE.....	374
Sidor M.I. THE IMPACT OF DIGITALIZATION ON FINANCIAL CONTROL.....	379
Sobakar A.O., Ilkov V.V. ALTERNATIVE FORMS OF PRE-TRIAL SETTLEMENT OF DISPUTES REGARDING FORCED ALIENATION OF PROPERTY FOR PUBLIC NEEDS OR FOR REASONS OF PUBLIC NECESSITY.....	384
Sukmanovska L.M. VOLUNTEERS AS A POSSIBLE SUBJECT OF THE COUNTER-TERRORISM SYSTEM IN UKRAINE.....	388
Tereshchenko V.V. PECULIARITIES OF THE STATE INFORMATION POLICY IN CONDITIONS OF THE WAR.....	391
Urtaieva L.H. FINANCIAL OFFENSE: ECONOMIC AND LEGAL NATURE.....	396
Shaposhnyk A.S., Shlapko T.V. THE LEGAL ANALYSIS OF INTERNATIONAL AND FOREIGN EXPERIENCE OF IMPLEMENTATION OF CRIMINAL PROCEDURAL FUNCTIONS OF THE PROSECUTOR'S OFFICE, THEIR INFLUENCE ON THE FUNCTIONING OF THE NATIONAL MODEL OF THE PROSECUTOR'S OFFICE AND CRIMINAL PROSECUTION IN UKRAINE.....	399
Shaposhnyk A.S. THE DIRECTIONS FOR IMPROVING THE ADMINISTRATIVE AND LEGAL REGULATION OF THE PROSECUTOR'S ACTIVITY.....	406

SECTION 8

CRIMINAL LAW AND CRIMINOLOGY; PENAL LAW

Bezpалov R.V. INFLUENCE OF COMPUTER GAMES WITH ELEMENTS OF AGGRESSION AND VIOLENCE ON PERSONALITY FORMATION OF MINORS.....	411
Hablei N.H. CERTAIN ASPECTS OF STRENGTHENING CRIMINAL RESPONSIBILITY UNDER THE CONDITIONS OF THE STATE OF MARTIAL.....	414
Harasym P.S. ON SOME PROBLEMS OF PUBLIC CONTROL OVER THE OBSERVANCE OF THE RIGHTS, LEGAL INTERESTS AND FREEDOMS OF PRISONERS OF WAR IN UKRAINE AND THE RUSSIAN FEDERATION.....	417
Hulkevych V.D. THE CRIMINAL RESPONSIBILITY FOR CULTURAL HERITAGE CRIMES ACCORDING TO FRENCH LAW.....	420
Yeromenko V.O. RESPONSIBILITY OF COLLABORATORS – PERSPECTIVES OF DEOCCUPIED TERRITORIES.....	427
Kolb O.H., Duchyminska L.M. THE ROLE AND INFLUENCE OF JUDICIAL INTERPRETATION ON LAW ENFORCEMENT PRACTICE IN UKRAINE.....	432
Konopelskyi V.Ya., Reznichenko H.S. SOME PROBLEMS OF LAW ENFORCEMENT EXEMPTION FROM SERVING THE PUNISHMENT WITH PROBATION FOR PREGNANT WOMEN AND WOMEN WHO HAVE CHILDREN UNDER THE AGE OF SEVEN.....	436
Kryklyvets D.Ye. EXEMPTION FROM SERVING PUNISHMENT UNDER ARTICLE 84 ¹ OF THE CC OF UKRAINE: ISSUES OF LEGAL REGULATION AND LAW ENFORCEMENT.....	439
Prodan T.V. CURRENT ISSUES OF COMBATING HUMAN TRAFFICKING.....	443
Rudyk M.M. ROAD TRAFFIC SAFETY AS A COMPONENT OF NATIONAL SECURITY.....	446
Salaieva K.A., Lukashevych S.Yu. VANDALISM AND ITS MANIFESTATIONS IN THE WAR CONDITIONS IN UKRAINE.....	450

SECTION 9 CRIMINAL PROCESS AND FORENSIC SCIENCE; FORENSIC EXAMINATION; OPERATIVELY-SEARCH ACTIVITY

Arkusha L.I., Torbas O.O., Voloshyna V.K., Zaytur V.A., Stoianov M.M. POSSIBILITIES OF REVIEWING INVESTIGATING JUDGE'S DECISIONS UNDER NEWLY DISCOVERED CIRCUMSTANCES.....	453
Baranets V.A. MEANS OF COLLECTING EVIDENCE DURING PRE-JUDICIAL INVESTIGATION IN THE FORM OF INQUIRY: CURRENT PROBLEMS OF THEORY AND PRACTICE.....	457
Bondar V.S., Ripa F.V. INTERACTION OF PRE-JUDICIAL INVESTIGATION BODIES WITH UNITS WHICH CARRY OUT OPERATIONAL AND INVESTIGATIVE ACTIVITIES IN DETECTING AND INVESTIGATING COLLABORATIVE ACTIVITIES IN THE IDEOLOGICAL AND CULTURAL AND EDUCATIONAL SPHERES.....	461
Hudkov I.I. SPECIAL MEDICAL KNOWLEDGE IN MURDER INVESTIGATION METHODOLOGY: CONCEPT AND CONTENT.....	467
Zherdiev V.K., Yatsyk T.P. ANALYSIS OF FORENSIC INFORMATION ON THE COMMISSION OF CRIMINAL OFFENSES IN THE FIELD OF ECONOMIC ACTIVITY COMMITTED WITH THE HELP OF FORGED DOCUMENTS.....	472
Kaplina O.V. CHANGE OF A PREVIOUSLY NOTIFIED SUSPECT: PROBLEMS OF DUE LEGAL PROCEDURE AND INACCEPTABILITY OF ABUSE OF RIGHTS	475
Kozii V.V. PROCEDURE AND PARTICULARS OF REMOVING ILLEGALLY OBTAINED CRYPTOCURRENCY IN CRIMINAL PROCEEDINGS	479
Lozova O.S. MUTUAL LEGAL ASSISTANCE IN THE PROCESS OF TEMPORARY ACCESS TO THINGS AND DOCUMENTS WITH THE EU COUNTRIES.....	484
Lukianchykov B.Ye., Hrachova O.Yu. VIDEO RECORDING AS A TYPE OF DIGITAL EVIDENCE IN THE CRIMINAL PROCESS: CURRENT STATE AND PERSPECTIVES.....	490
Postolov T.O. PROBLEMS OF LEGAL SECURITY OF THE INTERACTION OF PRE-JUDICIAL INVESTIGATION BODIES AND CYBERPOLICE OPERATIONAL UNITS DURING THE FIGHTING OF CRIMES IN THE SPHERE OF INTELLECTUAL PROPERTY.....	494
Khrystov O.L. ANALYTICAL REVIEW OF THE EFFECTIVENESS OF THE USE OF PUBLIC FORMATIONS FOR THE PROTECTION OF PUBLIC ORDER BY UNITS OF THE NATIONAL POLICE OF UKRAINE DURING THE FIGHT AGAINST CRIME (2016–2021).....	498
Shapovalenko Ye.V., Zadorozhnyi O.P. INTERNATIONAL COOPERATION OF UKRAINE IN SEARCH FOR AND IDENTIFICATION OF PEOPLE MISSING IN WAR TIME	502

SECTION 10 JUDICATURE; PUBLIC PROSECUTION AND ADVOCACY

Bzova L.H., Mamchyn M.P. THE ROLE OF LEGAL ARGUMENTATION IN MOTIVATING COURT DECISIONS.....	506
Zabokrytskyi I.I. CONSIDERATION OF DISPUTES IN INTERNATIONAL CHAMBERS: EXPERIENCE OF GERMANY AND PROPOSALS FOR UKRAINE.....	509
Zabolotna N.Ya., Dobrianskyi M.V. ADVOCATE SELF-GOVERNMENT UNDER THE LEGISLATION OF UKRAINE AND POLAND: COMPARATIVE LEGAL ASPECT.....	512
Snidevych O.S. JUDGE'S PRIVILEGES AND JUDGE'S ETHICS: RELATIONSHIP PROBLEMS.....	516

SECTION 11 INTERNATIONAL LAW

Burdiuzha O.M. THE INTERNATIONAL RED CROSS AND RED CRESCENT MOVEMENT ACTIVITIES IN THE FIELD OF PROVIDING HUMANITARIAN ASSISTANCE.....	520
Kovaliv S.V., Yesimov S.S. ACTIVITIES OF THE UN GENERAL ASSEMBLY REGARDING THE FIGHT AGAINST ILLEGAL TRANSPORTATION OF MIGRANTS.....	525
Kotliar O.I., Trahniuk O.Ya. LEGAL REGULATION OF THE EXPORT OF CULTURAL VALUES IN THE EU AND MEMBER STATES.....	529
Nechyporenko S.M., Chikiriakin D.V. MAIN ASPECTS OF THE ESTABLISHMENT AND DEVELOPMENT OF THE HUMAN RIGHTS PROTECTION INSTITUTE IN THE EUROPEAN UNION.....	532
Pivtorak H.F., Kostyria Ye.V. THE IMPACT OF ANTHROPOGENIC FACTORS ON THE ECOSYSTEM OF THE BLACK SEA.....	535
Rudnytska O.P. THE ROLE OF THE UN INTERNATIONAL COURT OF JUSTICE IN THE RESOLUTION OF INTERSTATE DISPUTES.....	539

SECTION 12 PHILOSOPHY OF LAW

Danilova A.V. GENESIS OF LEGAL RESPONSIBILITY FOR VIOLATION OF THE LEGISLATION ON PREVENTING THE OCCURRENCE AND SPREAD OF PARTICULARLY DANGEROUS INFECTIOUS DISEASES.....	544
Panchenko O.O. THE RULE OF LAW IN THE SYMMETRY OF THE WORLD ORDER.....	50

ВАНДАЛИЗМ ТА ЙОГО ПРОЯВИ В УМОВАХ ВІЙНИ В УКРАЇНІ

VANDALISM AND ITS MANIFESTATIONS IN THE WAR CONDITIONS IN UKRAINE

Салаєва К.А., к.ю.н.

Лукашевич С.Ю., к.ю.н., доцент

У статті досліджено проблему розповсюдження актів вандалізму в Україні, а особливо під час війни. Приділено увагу висвітлення відомих пам'яток культури, історії та об'єктів археологічної спадщини російськими військовими під час окупації частини України та ракетних чи авіаційних ударів. Виявлено причини такої агресивної поведінки та звернено увагу на можливості протидії їй.

Доведено, що серед усіх проявів досліджуваної руйнівної поведінки у сучасному світі найрозповсюдженішим під час повномасштабного вторгнення в Україну став ідеологічний вандалізм, оскільки саме він спрямований на нав'язування певного політичного або ідеологічного переконання, тим самим демонструючи незадоволеність існуючій владі, народу чи нації, які проживають на території держави.

Крім того, встановлено, що описаний перелік руйнівних дій з боку Росії є лише частиною того масштабного культурного, ідеологічного та політичного руйнування, якого вона завдає Україні. Після початку повномасштабного вторгнення кількість та географія актів вандалізму зросла у рази, тому органи української державної влади постійно вживають заходів щодо мінімізації незаконної руйнівної діяльності в Україні, її окупованих територіях та Криму.

Підсумовано, що вандалістські загарбників на території України свідчать про те, що Росія має спроби нищити не лише українську державність, а й українську ідентичність. Окупанти використовують тактику випаленої землі, не рахуючись із жертвами та руйнуваннями, а також здійснюють терористичні атаки на цивільні об'єкти та пам'ятки культури. Крім того, колосальні шкоди їх дії завдають об'єктам археологічної спадщини. Це традиційна російська поведінка під час збройної агресії, яка триває декілька сотень років.

Ключові слова: вандалізм, акти вандалізму, повномасштабне вторгнення, запобігання вандалізму, війна в Україні.

The article examines the problem of spreading acts of vandalism in Ukraine, especially during the war. Attention is paid to the coverage of well-known monuments of culture, history and archaeological heritage by the Russian military during the occupation of part of Ukraine and missile or air strikes. The reasons for such aggressive behaviour were identified and attention was drawn to the possibilities of counteracting it.

It has been proven that among all the manifestations of destructive behaviour studied in the modern world, the most widespread during the full-scale invasion of Ukraine was ideological vandalism, since it is aimed at imposing a certain political or ideological belief, thereby demonstrating dissatisfaction with the existing government, the people or the nation living on the territory of the state.

In addition, it was established that the described list of destructive actions by Russia is only a part of the large-scale cultural, ideological and political destruction that it is causing to Ukraine. After the start of the full-scale invasion, the number and geography of acts of vandalism increased many times, so the Ukrainian state authorities are constantly taking measures to minimise illegal destructive activities in Ukraine, its occupied territories and Crimea.

It was concluded that the vandalism of the invaders on the territory of Ukraine indicates that Russia is trying to destroy not only Ukrainian statehood, but also Ukrainian identity. The occupiers use scorched-earth tactics, regardless of casualties and destruction, and carry out terrorist attacks on civilian objects and cultural monuments. In addition, their actions cause enormous damage to objects of archaeological heritage. This is traditional Russian behaviour during armed aggression, which has been going on for several hundred years.

Key words: vandalism, acts of vandalism, full-scale invasion, prevention of vandalism, war in Ukraine.

Кожного дня населені пункти страждають від наслідків діяльності вандалів, які руйнують, пошкоджують, знищують, а також здійснюють наругу над об'єктами та предметами, що знаходяться на вулицях та інших громадських місцях. Спостерігається постійне намагання держави та громадян запобігати проявам вандалізму, але все одно останні декілька років масштаби таких дій щодо мінімізації та ліквідації цих проявів значно зменшилися. Незважаючи на це, збільшення кількості актів вандалізму вимагає негайного вирішення цілої низки кримінально-правових та поєднаних з ними питань [1, с. 40].

З початку повномасштабного вторгнення в Україну та збільшення площі окупованих територій прояви вандалістської поведінки збільшилися у рази. Якщо раніше суб'єктами вчинення таких руйнівних діянь були переважно українські громадяни під впливом емоцій, то зараз це особи-негромадяни нашої держави, які ставлять під сумнів українську державність, культуру та національну приналежність. Знищення української культури під час широкомасштабної війни – це одне із завдань цієї збройної агресії, бо Росія вже сотні років не полишає спроби стерти унікальну українську культуру та спадщину.

В Україні більшість актів вандалізму прямо чи опосередковано пов'язані з політичними подіями в країні. Наслідками такої діяльності є дискредитація України на міжнародній арені, гальмування інтеграційних процесів у Європу та багато інших негативних факторів, які впливають на нашу внутрішню суспільно-політичну та міжнародну діяльність. Зазначені процеси провокують

соціальну напруженість та занепад моральності. До того ж, сучасна злочинність, у тому числі пов'язана з вандалізмом, набуває принципово нових якостей і з національних трансформується в міжнаціональні загрози, переводячи їх в розряд глобальних. Тому відсутність цілісної стратегії забезпечення кримінологічної безпеки держави викликає занепокоєння, оскільки вона може стати гарантом дотримання ціннісних норм і установок, що визначають зміст та спрямованість суспільної свідомості і соціально-політичної думки [2, с. 103]. Тому потрібно хоча би всередені країни поважати пам'ятники культури, архітектури, меморіальні споруди, як свої, так і ті, що приурочені іншим народам, адже саме факт поваги до інших людей і в першу чергу до себе відрізняє людину від «варвара».

Термін вандалізм походить від «вандалів» – давніх східногерманських племен, відомих своїми руйнівними нападами на Рим і його провінції, знищивши також багато пам'яток античної і християнської культури. Одне з сучасних джерел визначає «вандала», як того, що «навмисно чи внаслідок неухватності руйнує власність, що належить іншій особі суспільства». Тобто це хуліган, що псує суспільну, приватну чи комунальну власність [3, с. 13].

Вандалізм в сучасному світі, особливо під час війни сприймається як симптом соціальної деградації, а деякі види «вандалізму» (наприклад, псування пам'яток, меморіалів, культурних символів, в тому числі написи, що містять агресивні висловлювання) провокують навіть соціальні конфлікти. У попередніх наукових працях [3, с. 26–32], [4, с. 161–163] було досконало досліджено

джено види вандалізму, сфери, у яких вони найчастіше розповсюджуються, але в цей страшний, несправедливий та небезпечний період для України потребує докладного висвітлення проблеми існування та поширення саме ідеологічного вандалізму.

Під час вчинення «ідеологічний вандалізму», вандал переслідує певні соціальні чи політичні цілі. Часто такий вид «вандалізму» виникає в результаті помсти за діяльність окремих представників певної соціальної групи або з метою розпалювання міжнаціональної ворожнечі. Об'єкт руйнації має яскраво виражений символічний зміст. Ним можуть бути тип влади, соціальні інститути, якась соціальна чи національна група. Ідеологічний вандалізм наявний, коли руйнівник нав'язує власні політичні або ідеологічні переконання, тим самим демонструючи незадоволеність існуючої владі, народу чи нації, які проживають на території держави. Цей тип поведінки властивий особам, що прагнуть до агресивної поведінки щодо ідеологічних опонентів або їх символики й діяльності, або щодо інших носіїв ідеології [4, с. 162].

Пам'ятки культури стали мішенню ворога через його бажання знищити українську ідентичність. Тому такі дії агресора розглядаються як складовий елемент геноциду проти українського народу. Від початку повномасштабного вторгнення Міністерством культури та інформаційної політики було задокументовано руйнування або пошкодження понад 1100 об'єктів культурної інфраструктури, з них приблизно половина – об'єкти культурної спадщини. Під руйнування, пошкодження та наругу потрапляють зазвичай пам'ятки архітектури, будівлі музеїв, шкіл, університетів, будинків культури у Донецькій, Луганській, Миколаївській, Харківській, Херсонській, Сумській, Чернігівській, Запорізькій, а також Київській областях. Крім того, не потрібно забувати, що росіяни неспинно грабують музеї на окупованих територіях [5]. Тому пропонуємо дослідити найбільш гучні та жахливі дії росіян проти української культури, які були зруйновані після 24 лютого 2022 року.

Під час наступу росіян на Київ у лютому 2022 року під вогнем ворожої артилерії опинився і був знищений музей в Іванкові, де зберігалося понад два десятки робіт всесвітньо відомої художниці Марії Примаченко. У нього влучив снаряд, в наслідок чого сталася пожежа та обвалився дах будівлі. Там знаходилися полотна українських творців, зокрема 25 картин всесвітньо відомої української художниці Марії Примаченко. Близько 10 робіт вдалося врятувати – під обстрілами картини вносили співробітники музею. Усі інші мистецькі здобутки згоріли вщент.

1 березня 2022 року окупанти випустили ракети «Калібр» по будівлі Харківської обласної державної адміністрації та обласної ради на Майдані Свободи у Харкові. Внаслідок удару тоді загинули близько трьох десятків осіб. Через два тижні новим ракетним ударом було зруйновано сусідній житловий будинок-пам'ятку архітектури місцевого значення. Палац праці (колишній прибутковий будинок страхового товариства «Росія») – є частиною архітектурних візитівок Харкова – також було вражено ворожою ракетою 2 березня 2022 року. Провалився дах, вилетіли вікна, пошкоджено стіни. Під час обстрілу також постраждали фасади будівлі міської ради та Свято-Успенського собору 18 століття, що розташовані поруч.

29 березня 2022 року чергова ракета влучила у старовинну пожежну частину на Полтавському шляху у Харкові. Вона була побудована у 1887 році, а пожежна вежа – на 40 років раніше. Загалом у Харкові та області російські окупанти зруйнували та пошкодили понад сотню архітектурних пам'яток, які розташовані переважно у центральній частині міста.

Також у березні рокупанти завдали обстріляли будинок Василя Тарновського в Чернігові, який є пам'яткою архітектури 19 століття. У цій історичній будівлі розміщувався заснований у 1896 році Музей українських

старожитностей, який потім став Чернігівським історичним музеєм, а з 1980-го перетворився у бібліотеку для юнацтва. Будівля та колекція історичного музею суттєво постраждали від російських обстрілів.

Окупанті війська зруйнували пам'ятку архітектури національного значення – будинок управителя маєтками Кеніга у Тростянці, відступаючи з Сумської області у квітні 2022 року. У садибі знаходилися картинна галерея, краєзнавчий музей, а також музей шоколаду. Головна будівля і в свою чергу найвідоміша частина садиби – Круглий двір – постраждали менше, але все одно зазнали руйнувань. Росіяни знищено унікальну бібліотеку, яка містила більш ніж 15 тисяч книг.

Всіхсвятський скит Святогірської лаври зайнявся внаслідок російського обстрілу під час спроби наступу окупантів у Донецькій області. Всіхсвятський скит побудували в 1912 році, був одним із кращих прикладів успадкування дерев'яного храмового зодчества. Перше руйнування храму було здійснене більшовиками у 1947 році. До руйнування вважався пам'ятником дерев'яного зодчества і найбільшим дерев'яним храмом України.

Наприкінці квітня окупаційні війська замінували територію біля Кам'яної Могили, яка є унікальною пам'яткою геології і археології світового значення. Вона розташована у Запорізькій області неподалік Мелітополя. Пам'ятник Кам'яна Могила – єдине місцем у всій Східній Європі, де зберігся наскальний живопис періоду від пізнього палеоліту до середньовіччя. Пагорб нараховує близько 3 тисяч плит, під якими розташовані 65 гротів та печер, рясно вкритих петрогліфами. «Кам'яна Могила» перебуває в попередньому списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО з 2006 року і може бути внесена до основного списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.

Уночі 7 травня 2022 року російські війська завдали артилерійського удару по музею в селі Сквородинівка у Харківській області. Від вогню сильно постраждав будинок, де гостював Григорій Скворода. Зруйнована будівля є не лише музеєм, а й пам'яткою архітектури 18 століття. Обстріл по Сквородинівці росіяни здійснили у 300-річницю народження філософа. Нагадаємо, що саме на території цього музею розташована могила Г. Сквороди із легендарним написом «Світ ловив мене та не спіймав» на надгробку. Дивом вцілів пам'ятник Г. Сквороді, який у подальшому став символом незламності українців.

Херсон – обласний центр України, який вдалося захопити російським окупантам одразу після початку вторгнення в лютому 2022. Після звільнення Херсона стало зрозуміло, що жодного розвитку та захисту цих територій загарбники не планувати. Вони здійснювали масові поховання і катування, зокрема дітей. Після деокупації були знайдені пошкоджені та розграбовані музеї. Було встановлено, що росіяни спустошили сховища Херсонського художнього музею імені О. Шовкуненка, Херсонського обласного краєзнавчого музею та Художньої галереї імені А. Гавдзинського у Новій Каховці. До окупованого ще у 2014 році Криму вивезли ікони XVII–XX століть, українські твори XIX–XX століть, зокрема, живопису та графіки Гавдзинського, сучасні мистецькі роботи. Частина викрадених картин експозиціонували у Центральному музеї Тавриди в Сімферополі.

«Найболючіше» місце цієї війни є Маріуполь. Під час тримісячної його оборони місто пізнало найбільших пошкоджень та руйнувань у Україні. Окупанти умисно знищували об'єкти життєзабезпечення, житловий фонд, соціальну і культурну інфраструктуру. Донецький драматичний театр було зруйновано російським авіаударом, загарбникам-вандалам навіть не завадив зроблений величезний напис російською «Дети» біля театру. Ця трагедія та акт вандалізму стала одним із перших символів російських воєнних злочинів. У підвалі драмтеатру переховувалися батьки та діти, більшість з яких загинули. Тільки

наприкінці весни окупанти розібрали завали і поховали сотні людей в безіменних могилах у Мангуші, точної кількості цих похованих людей та дітей досі невідомо.

З Маріуполя окупаційна влада розпорядилася вивезти всі експонати з Музею краєзнавства та Художнього музею ім. Куїнджі, а потім під час бойових дій у було зруйновані усі музеї та виставкові зали. Доля вивезених та вцілілих експонатів досі невідома, проте ці події у Маріуполі стали темою пропаганди на території Росії.

Ще з моменту окупації Кримського півострова акти вандалізму почали постійно проявлятися з боку російської незаконної влади. Вандалізм – це не про катування чи позбавлення життя, але ця проблема також пов'язана з окупаційною владою в Криму, яка намагається будь-якою ціною знищити українську істрію та культуру. Знищення, пошкодження та вивезення – найголовніші пріоритети політики Росії щодо культурної спадщини України на території півострова [6].

Херсонес Таврійський внесений в список об'єктів Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, церква Івана Предтечі в Керчі належить до найдавніших зразків сакральних споруд Візантії – є об'єктами пошкоджень, руйнувань та наруги російською окупаційною владою у Криму, але це далеко не весь перелік вандалістичних дій Росії на окупованому півострові.

У 2015–2016 роках уряд Росії розпорядився зарахувати Херсонес Таврійський до «об'єктів культурної спадщини федерального значення». З грудня 2017-го окупанти здійснили незаконні масштабні археологічні роботи на території пам'ятника. Також незаконно вилучили чималу колекцію посуду, металічні, скляні, кам'яні та кістяні вироби, прикраси, світильники, понад 600 монет, зокрема срібних і золотих. Восени 2021 року за розпорядженням російської влади були проведені будівельні роботи з використанням важкої будівельної техніки, через що культурний шар пам'ятки було знищено. Крім того, окупаційна влада змінила межі охоронної зони Церкви Іоанна Предтечі, зменшивши їх, тим самим відкривши дорогу будівництву готелю в безпосередній близькості до пам'ятки [6].

Викладений у роботі перелік актів вандалізму з боку Росії є лише частиною того масштабного культурного,

ідеологічного та політичного руйнування, якого вона завдає Україні. Після початку повномасштабного вторгнення їх кількість та географія зростає у рази, тому органи української державної влади постійно вживають заходів щодо зменшення кількості незаконної руйнівної діяльності в Україні, її окупованих територіях та Криму, зокрема Рада національної безпеки та оборони ухвалила рішення про застосування персональних обмежувальних заходів щодо осіб, яких було залучено до проведення незаконних пошукових робіт на об'єктах археологічної спадщини, знищення, руйнування або пошкодження об'єктів культурної спадщини України, а також слідчі підрозділи Нацполіції розслідують акти незаконного руйнування та пошкодження об'єктів культурної спадщини.

Крім того, вандалізм був поширеним в Україні ще до війни, тому обмежуватися дослідженням і запобіганням лише у цей період та лише вказаними особами не є правильним, оскільки до зменшення кількості протиправних дій, у тому числі пов'язаних з вандалізмом, необхідно підходити комплексно, у тому числі із внесенням змін до законодавства і встановлення кримінальної відповідальності за вандалізм (щодо необхідності).

Отже, повертаючись все ж таки до вандалістичних дій загарбників у нашій країні хочеться наголосити, що російська агресія показала, що Росія має спроби нищити не лише українську державність, а й українську ідентичність, що засвідчує їх «війна» проти культурної спадщини. Окупанти використовують тактику випаленої землі, не рахуючись із жертвами та руйнуваннями, а також здійснюють терористичні атаки на цивільні об'єкти та пам'ятки культури. Крім того, колосальної шкоди їх дії завдають об'єктам археологічній спадщині. Це традиційна російська поведінка під час збройної агресії, яка триває декілька сотень років. Деякі експозиції центральних музеїв Росії – археологічні знахідки з України, зразки українського іконопису, світського живопису та інші пам'ятки української культури із клейнодами козацьких гетьманів включно, які вона видає за свої. Проте обов'язково прийде час, коли усі винні будуть притягнуті до відповідальності, а усі окуповані українські території – повернуті.

ЛІТЕРАТУРА

1. Салаєва К.А. Підстави криміналізації суспільно небезпечних діянь на прикладі вандалізму. *Вісник асоціації кримінального права*. 2021. №1 (15). С. 38–50.
2. Лукашевич С. Ю. Моделювання трендів злочинності. *Вісник Чернівецького факультету Національного університету «Одеська юридична академія»*. 2018. № 3. С. 103–111.
3. Бочарова К. А. Запобігання злочинам, пов'язаним з вандалізмом : монографія. Харків, Право, 2019. 216 с.
4. Бочарова К. А. Види вандалізму та їх класифікація. *Національний юридический журнал: теорія и практика (Jurnalul juridic national: teorie si practica)*. 2016. № 3 (19). С. 161–163.
5. Армія вандалів і мародерів. Як росіяни воюють проти української культурної спадщини. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3638441-armia-vandaliv-i-maroderiv-ak-rosiani-vouut-proti-ukrainskoi-kulturnoi-spadsini.html> (дата звернення: 01.02.2023 р.).
6. Вандалізм по-російськи. URL: <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/vandalizm-po-rosijski/> (дата звернення: 02.02.2023 р.).

**Запорізький національний університет
Міністерства освіти і науки України**

**Електронне наукове фахове видання
«Юридичний науковий
електронний журнал»**

№ 2, 2023

**Запорізький національний університет
Запоріжжя 2023**